

Poradnik pacjenta
leczzonego lekiem LUCENTIS® (ranibizumab)

AMD

Ta broszura została opracowana z myślą o przybliżeniu pacjentom działania leku Lucentis® stosowanego w leczeniu neowaskularnej (wysiękowej) postaci zwyrodnienia plamki żółtej, związanego z wiekiem (AMD)

CO TO JEST LEK LUCENTIS®?

- W wysiękowej postaci AMD dochodzi do rozwoju nieprawidłowych naczyń krwionośnych w oku, które mogą przeciekać i powodować utratę widzenia¹.
- Lek Lucentis swoiście rozpoznaje nieprawidłowe naczynia krwionośne i hamuje powstawanie nowych nieprawidłowych naczyń krwionośnych w oku, a w rezultacie może zmniejszyć przeciek płynu z tych naczyń i w konsekwencji zahamować utratę widzenia².

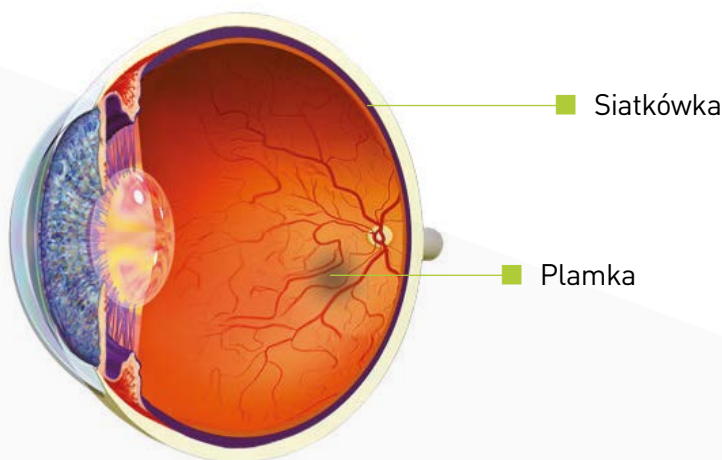
1. Jager RD, et al. *N Engl J Med*. 2008; 358(24): 2606-2617;

2. Ferrara N, et al. *Retina*. 2006; 26(8): 859-870.

DLACZEGO ZALECONO PANI/PANU LEK LUCENTIS®?

Wysiękowa postać AMD

- Wysiękowa postać AMD jest chorobą powodującą zmiany w plamce żółtej, obszarze siatkówki położonym w tylnej części oka¹.
- Plamka żółta jest tą częścią siatkówki, która odpowiada za ostre widzenie centralne¹.
- Wraz z wiekiem i w miarę odkładania się produktów przemiany materii w postaci złogów, w naczyniach siatkówki mogą zachodzić zmiany¹.
- Może to powodować rozrost nowych, nieprawidłowych naczyń krwionośnych i przeciek płynu z tych naczyń pod plamką żółtą, uszkadzając widzenie centralne¹.

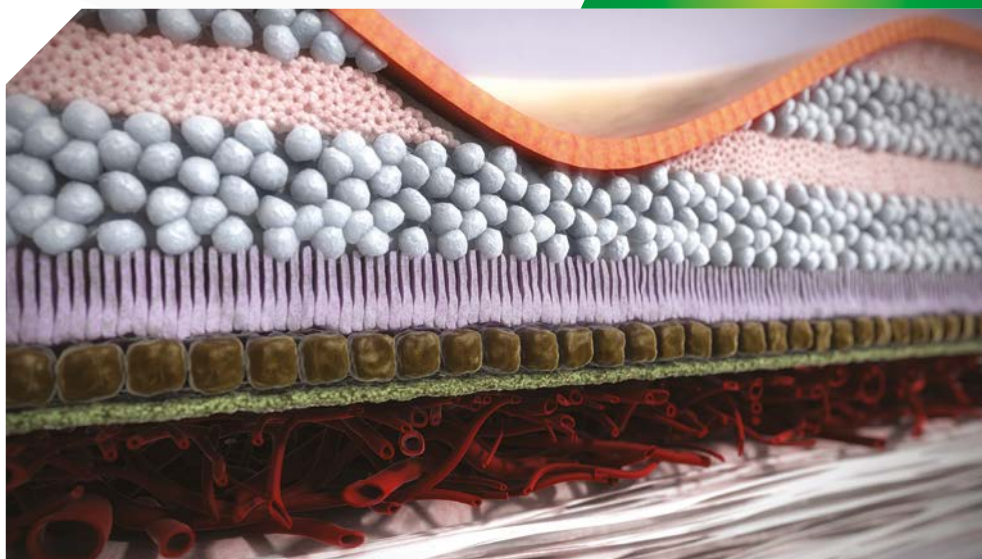

1. Jager RD, et al. N Engl J Med. 2008; 358(24): 2606-2617.

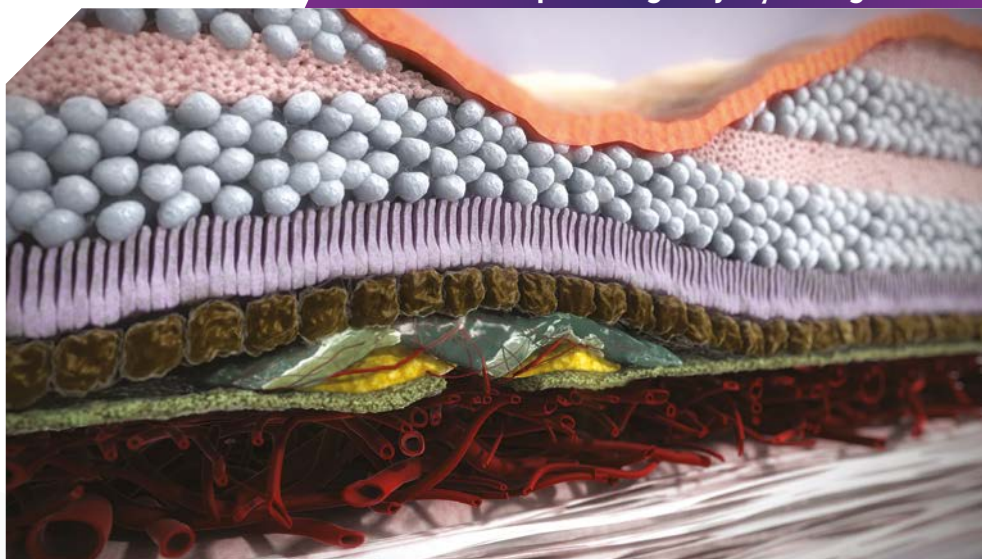
Obraz: Blausen.com staff. "Blausen gallery 2014". Wikiversity Journal of Medicine. DOI:10.15347/wjm/2014.010. ISSN 20018762. [Own work] [CC-BY-3.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>)], via Wikimedia Commons.

Available: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blausen_0312_DiabeticRetinopathy.png [accessed October 2016].

Prawidłowa siatkówka

Siatkówka w przebiegu wysiękowego AMD

Powstawanie nowych nieprawidłowych naczyń krwionośnych i przeciek, powodujący uszkodzenie plamki żółtej

W JAKI SPOSÓB ROZPOZNAJE SIĘ CHOROBY SIATKÓWKI?

- Istnieje wiele różnych sposobów badania oka. Można je podzielić na dwie szerokie kategorie, w zależności od tego, co jest badane:
 - ➔ Funkcjonowanie oka: sposoby te obejmują techniki oceny widzenia, np. tablice do badania ostrości wzroku;
 - ➔ Struktura oka: techniki te badają tkanki oka pod kątem ich uszkodzenia lub chorób.

- Oprócz standardowych badań (takich jak tablice do oceny ostrości wzroku czy badanie oka za pomocą przyrządów trzymanyh w dłoni)^{1,2}, do oceny naczyń krwionośnych i tkanek wykorzystuje się też inne techniki badania².

- **Angiografia fluoresceinowa (FA)** jest badaniem używanym w celu uwidocznienia naczyń krwionośnych znajdujących się w tylnej części oka^{1,3}:
 - ➔ Lekarz najpierw podaje odpowiednie krople do oczu powodujące rozszerzenie źrenic;
 - ➔ Następnie pacjent otrzymuje żółty środek kontrastowy we wstrzyknięciu w okolicę ramienia (dzięki temu naczynia krwionośne oczu są wyraźnie widoczne, gdy lekarz świeci na nie pewnym rodzajem światła);
 - ➔ Następnie wykonuje się serię zdjęć.

- **Optyczna koherentna tomografia (OCT)** jest powszechnie stosowanym badaniem, pozwalającym uzyskać przekrojowe obrazy tylnej części oka²⁻⁴.
 - ➔ Badanie to jest nieinwazyjne i wymaga od pacjenta tylko nieporuszania głową i patrzenia w aparat, a w tym czasie wykonywane są dokładne zdjęcia siatkówki pacjenta bez konieczności dotykania oka.

1. Lueck CJ, et al. J Neurol Neurosurg Psychiatry. 2004; 75(Suppl 4): iv2-iv11;

2. American Academy of Ophthalmology. Available: www.aao.org/Assets/dba38b76-3095-4360-8cb6-00adab3aad68/635919125497230000/diabetic-retinopathy-ppp-pdf [accessed October 2016];

3. Arias L, Mones J. AMD Book: Fluorescein angiography. Available: <http://www.amdbook.org/content/fluorescein-angiography-0> [accessed October 2016];

4. Huang D, et al. Science. 1991; 254(5035): 1178-1181.

W JAKI SPOSÓB PODAJE SIĘ LEK LUCENTIS®?

- Lek Lucentis podawany jest do oka we wstrzyknięciu wykonywanym przez okulistę, czyli specjalistę chorób oczu.
- To normalne, że obawiają się Państwo takiego zastrzyku. Większość pacjentów mówi jednak, że najczęściej jest on bezbolesny i wydaje się niepokoić bardziej niż jest w rzeczywistości¹.
 - ➔ Większość pacjentów zgłaszało, że ich obawy związane z wykonaniem wstrzyknięcia zniknęły po pierwszym zastrzyku¹.

JAK PRZEBIEGA WIZYTA?

- W dniu podania leku personel dąży do wszelkich starań, by pacjent był odprężony i czuł się komfortowo.
- Przed podaniem leku Lucentis należy poinformować lekarza, jeśli w przeszłości przebyli Państwo udar mózgu lub wystąpiły u Państwa przejściowe objawy udaru (takie jak osłabienie czy niedowład mięśni kończyn lub twarzy bądź trudności z mówieniem lub rozumieniem), ponieważ taka informacja pomoże lekarzowi zdecydować, czy to leczenie jest dla Państwa odpowiednie.
- Należy powiedzieć lekarzowi o wszelkich innych lekach, przyjmowanych obecnie lub w ostatnim czasie, w tym o lekach dostępnych bez recepty.
- Okulista lub pielęgniarka:
 - ➔ Zakryje Państwa twarz oraz okolicę oka specjalną chustą chirurgiczną;
 - ➔ Przemyje oko, a także skórę wokół niego;
 - ➔ Użyje narzędzia (rozpórki), przytrzymującej powieki tak, aby uniemożliwić mruganie;
 - ➔ Znieczuli oko lekiem przeciwbólowym.
- Następnie lekarz poda lek w postaci iniekcji do białej części oka. W momencie podawania leku mogą Państwo odczuwać niewielki ucisk.
- Należy koniecznie zgłosić lekarzowi prowadzącemu:
 - ➔ Wszelkie zakażenia oka;
 - ➔ Ból lub zaczerwienienie oka;
 - ➔ Jeśli podejrzewają Państwo u siebie uczulenie na lek Lucentis lub preparat Betadine®†, który zawiera jod (jodynę).

¹ Thetford C, et al. Br J Vis Impair 2013;31:89-101.

†Betadine jest zastrzeżonym znakiem towarowym firmy Mundipharma AG

CO SIĘ DZIEJE PO ZABIEGU WSTRZYKNIĘCIA LEKU LUCENTIS®?

- Lekarz zbada oko, m.in. zmierzy ciśnienie w oku, by upewnić się, że zabieg został przeprowadzony prawidłowo.
- Po zastrzyku biała część oka, w którą wstrzyknięto lek, prawdopodobnie będzie zaczerwieniona.
 - Zaczerwienienie jest czymś normalnym i powinno ustąpić w ciągu kilku dni.
 - Proszę skontaktować się z lekarzem, jeżeli zaczerwienienie nie ustępuje lub się nasila.
- Mogą Państwo widzieć przed okiem punkty lub „męty”.
 - Te objawy są czymś normalnym i powinny ustąpić w ciągu kilku dni.
 - Proszę skontaktować się z lekarzem, jeżeli objawy nie ustępują lub się nasilają.
- Przed zabiegiem lekarz lub pielęgniarka poda krople rozszerzające źrenicę. Przez kilka godzin po wpuszczeniu kropli mogą Państwo gorzej widzieć.
 - Jeżeli prowadzą Państwo samochód, proszę poczekać dopóki pogorszenie widzenia związane z podaniem leku nie ustąpi.
- Proszę zwracać uwagę na ewentualne zmiany stanu oka i ogólnego stanu zdrowia w ciągu tygodnia po zastrzyku.
- W rzadkich wypadkach po wstrzyknięciu leku do oka może wystąpić zakażenie.
- **Proszę pilnie skontaktować się z lekarzem**, jeżeli stwierdzą Państwo którykolwiek z poniższych objawów w oku:
 - Ból;
 - Nadwrażliwość na światło / łzawienie;
 - Obrzęk powiek lub innych części oka;
 - Nasilające się zaczerwienienie;
 - Rozmazany, zniekształcony obraz albo nagła utrata widzenia;
 - Błyski światła;
 - Widzenie latających muszek, czarnych punktów lub kolorowych obwódok;
 - Suchość powierzchni oka.
- W przypadku zauważenia jakichkolwiek działań niepożądanych, należy poinformować o tym lekarza lub farmaceutę.

Niezależnie od poinformowania lekarza, działania niepożądane można zgłaszać do Departamentu Monitorowania Niepożądanych Działań Produktów Leczniczych, Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Aleje Jerozolimskie 181C, 02-222 Warszawa, tel.: + 48 22 49 21 301 faks: + 48 22 49 21 309 e-mail: ndl@urpl.gov.pl

lub do przedstawiciela podmiotu odpowiedzialnego - firmy Novartis korzystając z następujących danych kontaktowych:

Novartis Poland Sp. z o.o.
ul. Marynarska 15
02-674 Warszawa
Dział ds. Bezpieczeństwa Pacjentów
tel: (22) 375 48 80
faks: (22) 375 47 50
e-mail: dse.poland@novartis.com

Formularz zgłoszenia niepożądanego działania produktu leczniczego dostępny jest na stronie www.urpl.gov.pl/sites/default/files/zalaczniki/Instrukcja_wype_niania_formularzy_NDL.pdf

Jak długo będzie Pan/Pani musiał(a) kontynuować leczenie lekiem Lucentis®?

- Każdy pacjent może reagować odmiennie. Prawdopodobnie konieczne będzie podanie dodatkowych wstrzyknięć leku Lucentis, jednak kontynuacja terapii będzie zależała od odpowiedzi na leczenie i od tego, jak zmieniać się będzie Państwa wzrok.
- Zachęcamy do rozmowy z lekarzem prowadzącym o wynikach leczenia i Państwa odczuciach związanych z leczeniem.
- Ważne jest, aby nadal zgłaszać się na wyznaczone wizyty kontrolne u okulisty.
 - ➔ Najlepszym sposobem zachowania niezależności i zadbania o swój wzrok jest przestrzeganie harmonogramu regularnych wizyt kontrolnych.
 - ➔ Należy omówić z lekarzem prowadzącym inne możliwości leczenia.
- Jeśli rozważają Państwo przerwanie leczenia lekiem Lucentis, należy najpierw zapytać o poradę lekarza prowadzącego.
- W przypadku jakichkolwiek dalszych pytań dotyczących stosowania tego leku, należy zapytać lekarza prowadzącego.
- Należy ściśle stosować się do zaleceń lekarza. Mogą one różnić się od informacji zawartych w tej broszurze.

Lekarz zdecyduje o częstotliwości wizyt kontrolnych, pozwalających monitorować Państwa stan i określi potrzebę dodatkowych wstrzyknięć leku.

Należy każdorazowo zgłaszać się na wyznaczoną przez lekarza wizytę kontrolną.

W przypadku pominięcia wizyty związanej z leczeniem lekiem Lucentis®, należy jak najszybciej skontaktować się z lekarzem prowadzącym.

CO MOŻE PAN/PANI SAMODZIELNIE ZROBIĆ W CELU POPRAWY SWOJEGO WZROKU?

- Należy regularnie monitorować swój wzrok.
 - ➔ Notować wszelkie zmiany w widzeniu, jakie zaobserwują Państwo w domu.
 - ➔ Przyjąć postawę proaktywną i informować lekarza prowadzącego lub pielęgniarkę o wszystkich zauważonych zmianach dotyczących wzroku.
- Samodzielnie może być Państwu trudno radzić sobie z gorszym widzeniem — prośba o wsparcie jest jak najbardziej na miejscu.
 - ➔ Zachęcamy do rozmów z rodziną i przyjaciółmi o stanie Państwa wzroku oraz poinformowania ich o doświadczanych przez Państwa trudnościach w zakresie czytania, samodzielnego poruszania się po okolicy, przyjmowania leków czy wykonywania prac domowych.
 - ➔ Jeśli nie mają Państwo rodziny lub przyjaciół, którzy mogliby zaoferować pomoc, o możliwość wsparcia ze strony wykwalifikowanych asystentów należy zapytać w gabinecie lekarza prowadzącego.
- Należy także skorygować swój styl życia.
 - ➔ Należy przestrzegać dobrze zbilansowanej diety, gdyż jest to korzystne dla organizmu i ogólnego stanu zdrowia, a w rezultacie - także dla oczu¹
 - ➔ Zachęcamy do spożywania większej ilości warzyw liściastych, ryb, produktów pełnoziarnistych i orzechów (antyoksydanty)¹⁻³.
 - ➔ Jeśli palą Państwo papierosy, zachęcamy do rzucenia palenia - palenie może mieć szkodliwy wpływ na oczy².
- Promienie słoneczne mogą uszkadzać wzrok, dlatego zachęcamy do noszenia okularów przeciwsłonecznych, gdy wychodzą Państwo na pełne słońce⁴.

1. Seddon JM, et al. *Arch Ophthalmol.* 2003; 121(12): 1728-1737;

2. Seddon JM, et al. *Arch Ophthalmol.* 2006; 124(7):995-1001;

3. Seddon JM, et al. *JAMA.* 1994; 272(18): 1413-1420;

4. Wong IY, et al. *Int Ophthalmol.* 2011; 31(1): 73-82.

Należy zachować tę broszurę, może będzie konieczne ponowne jej przeczytanie.

W razie jakichkolwiek dalszych pytań należy zwrócić się do lekarza lub farmaceuty.

W przypadku wystąpienia jakichkolwiek objawów przedmiotowych lub podmiotowych, które wg Państwa mają związek ze stosowaniem leku Lucentis[®], ale nie zostały wymienione w tej broszurze, należy powiedzieć o nich lekarzowi prowadzącemu.

Novartis Pharma AG CH-4002 Basel, Switzerland

©2016 Novartis Pharma AG

